با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام فارسی ۲ پایهٔ یازدهم
فصل ششم

عنوان فصل: ادبیات حماسی

از صفحه‌ی ۹۹ تا صفحه‌ی ۱۱۸ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل ادبیات حماسی آمده است.

مباحث فصل: کاوهٔ دادخواه، درس آزاد (ادبیات بومی ۲)، حملهٔ حیدری، وطن

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۱۰۶ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو زبانی — درس دوازدهم: کاوهٔ دادخواه ... ۴

۲ صفحه ۱۰۷ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو ادبی — درس دوازدهم: کاوهٔ دادخواه ... ۵

۳ صفحه ۱۰۷ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو فکری — درس دوازدهم: کاوهٔ دادخواه ... ۶

۴ صفحه ۱۱۵ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو زبانی — درس چهاردهم: حملهٔ حیدری ... ۶

۵ صفحه ۱۱۵ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو ادبی — درس چهاردهم: حملهٔ حیدری ... ۷

۶ صفحه ۱۱۶ · کارگاه متن پژوهی — قلمرو فکری — درس چهاردهم: حملهٔ حیدری ... ۷

۷ صفحه ۱۱۷ · درک و دریافت — شعرخوانی: وطن ۸

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ صفحه ۱۰۶ کارگاه متن پژوهی — قلمرو زبانی

۱. در متن درس، هر یک از واژه‌های زیر، در چه معنایی به کار رفته است؟

هنر (.....) محضر (.....)

درای (.....) منزل (.....)

۲. در بیت زیر، کلمهٔ «گر» در چه معنایی به کار رفته است؟

تو شاهی و گر اژدها پیکری / بباید زدن داستان، آوری

۳. واژه‌ها و معنای آن‌ها همیشگی و ماندگار نیستند. ممکن است در گذر زمان، برای هر واژه، یکی از چهار وضعیت زیر پیش آید:

الف) به دلایل سیاسی، فرهنگی، مذهبی یا اجتماعی، از فهرست واژگان حذف شود؛ مانند: «فتراک و برگستوان»

ب) با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنای جدید، به دوران بعد منتقل شود؛ مانند: «کثیف و سوگند»

پ) با همان معنای قدیم به حیات خود ادامه دهد؛ مانند: «شادی و خنده»

ت) هم معنای قدیم خود را حفظ کند و هم معنای جدید گیرد؛ مانند: «سپر و یخچال»

هر یک از واژه‌های زیر، مشمول کدام وضعیت‌های چهارگانه شده‌اند؟

پذیرش (.....) سوفار (.....)

رکاب (.....) شوخ (.....)

1. **هنر:** فضیلت، استعداد، شایستگی و لیاقت. **محضر:** استشهادنامه؛ نوشته‌ای که ضحاک برای تبرئهٔ خود به امضای بزرگان حکومت رسانده بود. **درای:** پتک (در اصل «زنگ کاروان» است؛ در متن، ضربهٔ پتک آهنگران را «زخم درای» گفته‌اند). **منزل:** مرحله؛ هر یک از مراحل راه (در «منزل به منزل»).
2. «گر» در این بیت به معنای «اگرچه / هرچند / حتی اگر» (حرف ربط پیوند ناهمپایه با معنای تقابل) است: «تو شاهی، هرچند که اژدهاپیکر هستی، باید برایت دلیل و داستانی بیاوری (باید پاسخ‌گو باشی).»
3. **پذیرش:** «پ» (با همان معنای قدیم ادامه یافته است: قبول کردن). **سوفار:** «الف» (بخشی از تیر که بر زه کمان می‌نشیند؛ با از میان رفتن تیر و کمان از زندگی روزمره، از فهرست واژگان حذف شده است). **رکاب:** «ت» (هم معنای قدیم: حلقهٔ فلزی زیر پای سوار بر زین؛ هم معنای جدید: رکاب زدن در دوچرخه و دوچرخه‌سواری). **شوخ:** «ب» (در گذشته به معنای گستاخ و بی‌شرم و چرکین بوده و اکنون به معنای بامزه و بذله‌گو به کار می‌رود).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۲ صفحه ۱۰۷ کارگاه متن پژوهی — قلمرو ادبی

۱. برای هر یک از ویژگی‌های شعر حماسی، نمونه‌ای از متن درس انتخاب کنید.

زمینهٔ ملی / زمینهٔ قهرمانی

۲. بیت پنجم درس را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید.

۳. هر یک از واژه‌های مشخص شده، مجاز از چیست؟

چو کاوه برون شد ز درگاه شاه / بر او انجمن گشت بازارگاه

ز چرمی که آهنگران پشت پای / بپوشند هنگام زخم درای

۴. در بیت زیر، «درفش کاویان» در کدام مفهوم نمادین به کار رفته است؟

تو یک ساعت، چو افریدون به میدان باش، تا زان پس / به هر جانب که روی آری، درفش کاویان بینی (سنایی)

1. **زمینهٔ ملی:** داستان، سرگذشت یک ملت را بازمی‌گوید؛ برافراشتن «درفش کاویان» که پرچم ملی ایرانیان است، قیام مردم ایران علیه ضحاک ستمگر و به‌پادشاهی رسیدن فریدون، همه زمینهٔ ملی دارند. **زمینهٔ قهرمانی:** دلاوری و دادخواهی کاوه که در برابر پادشاه ستمگر می‌ایستد، محضر دروغین را پاره می‌کند و مردم را به قیام فرامی‌خواند، و پهلوانی فریدون که با گرز گاوسر بر ضحاک پیروز می‌شود.

2. «چنان بد که ضحاک را روز و شب / به نام فریدون گشادی دو لب»: **تضاد:** «روز» و «شب»؛ **کنایه:** «روز و شب» کنایه از همیشه و «گشادن لب» کنایه از سخن گفتن؛ **جناس ناقص (قافیه):** «شب» و «لب»؛ **تلمیح:** اشاره به داستان فریدون و پیش‌بینی خواب ضحاک دربارهٔ فریدون که بیم او را ایجاد کرده بود. همچنین «به نام فریدون لب گشادن» یعنی ضحاک پیوسته از ترس، نام فریدون را به زبان می‌آورد.

3. «بازارگاه»: مجاز از مردم بازار (علاقهٔ مکانیه / محلیه)؛ «درای»: مجاز از پتک یا ابزار آهنگری، و «زخم درای» مجاز از کار و ضربهٔ آهنگران است؛ (در بیت دوم «پشت پای» به معنای روی پا است).

4. «درفش کاویان» در این بیت نماد **پیروزی، کامیابی و رستگاری** است؛ یعنی اگر یک لحظه مانند فریدون دلاور و پیروز باشی، پس از آن در هر سو پیروزی از آنِ تو خواهد بود. در متن درس، نماد قیام علیه ستم و پیروزی حق بر بیداد نیز هست.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۳ صفحه ۱۰۷ کارگاه متن پژوهی — قلمرو فکری

۱. معنی و مفهوم بیت بیست‌ونهم را به نثر روان بنویسید.

۲. ماران را که بر دوش ضحاک روییدند، مظهر چه خصلت‌هایی می‌توان دانست؟

۳. انگیزهٔ کاوه در قیام علیه ضحاک چه بوده است؟

۴. با توجه به متن درس، «پایمردان دیو»، چه کسانی بودند؟ شخصیت آن‌ها را تحلیل کنید.

1. کاوه که از خشم می‌لرزید، فریادزنان از جای خود برخاست، محضر دروغین را که بزرگان به نفع ضحاک امضا کرده بودند، پاره کرد و آن را زیر پای خود له کرد (نمادی از نپذیرفتن ظلم و بیزاری از همدستان ستمگر).
2. ماران، مظهر خوی اهریمنی و شیطانی ضحاک و نشانهٔ ستمگری، بیدادگری، خون‌ریزی، آزمندی، قساوت و منش خبیث او هستند؛ همان‌گونه که مار در اساطیر ایران نماد اهریمن است. این مارها، که از دوش ضحاک می‌رویند، مایهٔ رنج او نیز می‌شوند؛ یعنی بدی، سرانجام به خود بدکار آسیب می‌رساند.
3. ضحاک هر شب مغز دو جوان را برای خوراک ماران می‌خواست؛ کاوه هفده پسر خود را از دست داده بود و اکنون فرزند آخرش را هم می‌بردند. بنابراین انگیزهٔ او افزون بر درد شخصی و پدری، دادخواهی برای همهٔ مردم ستم‌دیده و رهایی از بیداد ضحاک بود.
4. «پایمردان دیو»، بزرگان، موبدان و مهتران درباری بودند که از ترس یا طمع، محضر دروغین را که ضحاک را دادگر نشان می‌داد امضا کردند و به این ترتیب با حکومت ستمگر همکاری کردند و بیدادگری را توجیه نمودند. آنان افرادی ترسو، فرصت‌طلب، سازشکار، چاپلوس و بی‌اعتنا به حقیقت و مردم بودند؛ برخلاف کاوه که مردی شجاع، آزاده و حق‌خواه است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴ صفحه ۱۱۵ کارگاه متن پژوهی — قلمرو زبانی

۱. معادل معنایی واژه‌های زیر را از متن درس بیابید.

اسب (.....) اجازه (.....) شیر (.....)

۲. چهار واژهٔ مهم املایی از متن درس انتخاب کنید و بنویسید.

۳. در بیت بیست‌ویکم، گروه‌های اسمی و هستهٔ هر یک را مشخص کنید.

1. **اسب:** ابرش؛ **اجازه:** دستوری؛ **شیر:** غضنفر (و نیز هژبر).
2. غزا، غضنفر، هژبر، خدو (آب دهان)، حبیب، امتناع، ضرب، سهمگین، ژیان، منزه.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

3. با توجه به اینکه بیت بیست‌ویکم به لقب‌ها و توصیف‌های امام علی(ع) می‌پردازد، گروه‌های اسمی آن چنین‌اند: «علی» (هسته: علی)، «شیر حق» (هسته: شیر؛ «حق» مضاف‌الیه)، «وصی نبی» (هسته: وصی؛ «نبی» مضاف‌الیه)، «شجاع غضنفر / غضنفر» (هسته: غضنفر؛ «شجاع» صفت).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵ صفحه ۱۱۵ **کارگاه متن پژوهی — قلمرو ادبی**

۱. در متن درس، دو نمونه «استعاره» بیابید و مفهوم آن‌ها را بنویسید.

۲. مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید.

دندان به دندان خاییدن (.....)

رنگ باختن (.....)

۳. دو نمونه از کاربرد آرایهٔ «اغراق» در متن درس بیابید.

1. **اژدها:** استعاره از عمرو بن عبدود (دشمنی نیرومند و هولناک)؛ **شیر / غضنفر / هژبر:** استعاره از امام علی(ع) (نماد شجاعت و دلیری).
2. **دندان به دندان خاییدن:** کنایه از خشمگین شدن و بسیار برآشفتن؛ **رنگ باختن:** کنایه از ترسیدن و رنگ‌پریدگی از ترس و شکست.
3. ۱) ترسیدن شیطان و لرزیدن بت‌خانه‌ها در فرنگ و رنگ‌پریدن کفر در هند از ضربهٔ شمشیر علی، در بیت «چو شیر خدا راند بر خصم، تیغ ... پرید از رخ کفر رنگ، تپیدند بت‌خانه‌ها در فرنگ»؛ ۲) توصیف عمرو به‌صورت کوهی از فولاد و ترس همهٔ جنگاوران از او، و نیز ضربت علی که در پهنهٔ جهان لرزه می‌افکند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۶ صفحه ۱۱۶ **کارگاه متن پژوهی — قلمرو فکری**

۱. معنی و مفهوم بیت ششم را به نثر روان بنویسید.

۲. پیام ابیات زیر را بنویسید.

چو شیر خدا راند بر خصم، تیغ / به سر کوفت شیطان دو دست دریغ

پرید از رخ کفر، رنگ / تپیدند بت‌خانه‌ها در فرنگ

۳. داستان زیر را که از مثنوی مولوی انتخاب شده است، به لحاظ محتوا با درس مقایسه کنید.

از علی آموز اخلاص عمل / شیر حق را دان منزه از دغل

در غزا بر پهلوانی دست یافت / زود شمشیری برآورد و شتافت

او خدو انداخت در روی علی / افتخار هر نبی و هر ولی

در زمان انداخت شمشیر آن علی / کرد او اندر غزایش کاهلی

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

گشت حیران آن مبارز زین عمل / وز نمودن عفو و رحم بی‌محل
گفت بر من تیغ تیز افراشتی / از چه افکندی مرا بگذاشتی؟
گفت: من تیغ از پی حق می‌زنم / بندهٔ حقم نه مأمور تنم
شیر حقم نیستم شیر هوا / فعل من بر دین من باشد گوا

1. هیچ‌یک از جنگجویان در برابر عمرو، که چون کوهی از فولاد و اژدهایی خشمگین بود، جرئت رویارویی نداشتند؛ همه از ترس سرها را فرو افکنده بودند و جز علی(ع) کسی داوطلب نبرد با او نشد. (این بیت توصیف ترس و سکوت سپاه و جدا شدن علی از دیگران به‌دلیل ایمان و شجاعت اوست.)
2. وقتی علی(ع) که شیر خداست، شمشیر را بر دشمن فرود آورد، شیطان از ناامیدی و حسرت دست‌هایش را بر هم زد (دست دریغ بر سر کوفت) و رنگ از چهرهٔ کفر پرید و بت‌خانه‌ها لرزید. پیام: پیروزی حق بر باطل، شکوه و توانایی علی(ع) در یاری دین، و ناتوانی و شکست کفر و شرک در برابر ایمان و دلاوری.
3. **همانندی:** هر دو متن دربارهٔ نبرد علی(ع) با دشمن و ماجرای انداختن آب دهان بر چهرهٔ آن حضرت‌اند؛ در هر دو علی(ع) شمشیر را به‌خاطر خدا می‌زند، نه از سر خشم و انتقام شخصی؛ و شجاعت و بزرگواری او نمایان است. **تفاوت:** در «حملهٔ حیدری» تمرکز بر توصیف حماسی نبرد و دلاوری‌های علی(ع) و شکست دشمن است (ادبیات حماسی)؛ در مثنوی مولوی، ماجرا ابزاری برای آموزش اخلاص در عمل و دوری از «شیر هوا» شدن است (ادبیات تعلیمی و عرفانی) و دشمن پس از رفتار علی(ع) حیران می‌شود. پیام مشترک: کار باید برای خدا باشد، نه برای نفس و هوس.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷ صفحه ۱۱۷ **درک و دریافت**

۱. دربارهٔ لحن و آهنگ خوانش این سروده توضیح دهید.
۲. یکی از بیت‌ها را به دلخواه انتخاب کنید و پیام کلی آن را بنویسید.

1. این شعر، سروده‌ای حماسی و میهنی است؛ بنابراین باید آن را با لحنی رسا، پرشور، استوار و قاطع، با صدای بلند و ضرباهنگ تند و محکم خواند. بر واژه‌های کلیدی مانند «وطن»، «جان»، «فدا» و «وفا» تأکید می‌کنیم و در پایان بیت‌ها با لحن قاطع و اطمینان‌بخش مکث می‌کنیم تا شور و عشق به میهن و آمادگی برای فداکاری منتقل شود.
2. بیتی که در آن شاعر می‌گوید جان خود را فدای وطن می‌کند: «جان و دل و خون خود را در راه وطن نثار می‌کنم و بر پیمان وفاداری خود پایدارم.» پیام کلی: دلبستگی عمیق به میهن، وفاداری به پیمان با آن و آمادگی برای جان‌فشانی و فداکاری در راه حفظ سرزمین و ملت.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.